

سبق نمبر: ۱ دعا

اُس کی چھ صبحاے بِنْدِ رِوْهَتْهَانَ تِنْمَازَ پِرَانَ یَا سکول وَأَتَتْهُ چھ سارِوے بِزِ وَنْہِہ پِرَیِر (Prayer) مُنْزُدُ عَلَپِرَانَ۔ دُعا چھ عربی زبانیہ ہند لفظ معنی چھس خدا یں منگن، اتحا کرن تے آلو دین۔ اتحہ مُنْزُ چھ بند صرف ربس ستر تعلق آسان۔ دُعا چھ نظمہ ہند اکھ قسم۔ نظمہ ہند لغوی معنی چھ آراستہ کرُن، سجاوُن۔ (Decorate) نظم چھے کا شر شاعری هنزا کھویز شعر ڈاتھ یہ چھے اکھ موضوعی صنف امیک پڑھ کا نہہ مصر گرہ ہزار نے آمہ تِس موضعیں ستر سوں تے گون واٹھ تھاؤن امہ با پتھ چھ انسانی زندگی ہند ری پاٹھر تسلسل (Continuity) تے ترتیب (order) ضروری۔

ندہبی یا عقیدتی شاعری مُنْزُ چھ نظمہ ہند ری یم کینهہ اہم قسم۔

حمد: یتھ قسم مُنْزُ چھ اللہ تعالیٰ ہند تعریف کرنے یوان۔

لغت: سو نظم یتھ مُنْزُ حضرت محمد ﷺ من ہند تعریف بیان یں کرنے۔

دعا: چھ تھے نظمہ ہند س قسم و نان۔ تھے مُنْزُ اللہ تعالیٰ ہس عموم عبادت دواران پنڈ حاجت روائی منگان چھ۔

سامانہ نصائب کتاب مُنْزُ مُؤْجُودُ عالم نظم چھے غلام احمد فاضل صابن لپھ ہن۔ یہ دُعا چھ خاص شر ہن ہند با پتھ لیکھنے آمُت۔

یتھ مُنْزُ اکھ معصوم شر خُد اسا بس دُعا مگان چھ ز میے دلڑ م سمندر ک ہیو سنہر تے ہالیہ بالک ہیو تھر۔ شر چھ خُد ایں

ندیدون ان ز میے ہا تمام و آنسہ بھارتے میے تھاو پر رس تے صداقس پٹھ۔ اے میانہ خُد ایہ میے معصوم سند دعا کر قبول۔

مشکل لفظ

معنی	لفظ	معنی	لفظ
اذا ، تکلیف	شر	کتھن	سوخن
نومبر ، سردی ہند موسم	ماگ	قبول	منظور
کتھ با تھ	گفتار	صاف و پاک	شووزرس
مہربان	ڈے	پئرس	صداقس

تشریح

میاں کھن تے سو خن دکھنا اثر خدا

لی بو منگے شر کی پاٹھی، منظور کر خدا

پہ شارچھ غلام احمد فاضل صائب نظمہ مژپڑا رہ آمت۔ یتھے نظمہ مژس سہ خدا صابس دعا منگان تے عرض کران چھڑ زاے میاں خدا یہ میہ کرتے تیتھے ہدایت یہہ ستر ہے لو کن پڑ کتھے ونہ تے یتھے پیٹھ تعمیل کر ان۔ میاں کھن دیتے تیتھے اثر یہ ہے شر کی پاٹھی منگان پھنس تے گرتے منظور۔

شر روزی ہاہالس، قلؤم تے روز حاران

دیتے تیتھے سنبر خدا، دیتے تیتھے تھر خدا

یتھے شارس مژز چھ شا عرمنگان زاے میاں خدا یہ میاں کلامس دیتے کوہ ہمالیہ کھوتے زیاد تھر رتے بحر قلزم کھوتے زیاد سبز۔ میاں خدا یہ میؤں ونن تے منگن تھا وقوف۔

روزانہ ڈے ڈگھتم، ہرجا یہ باغ پھونم

میاں کندھن کر، گل ہائے تر خدا

یتھے شارس مژز چھ شا عرونان زمیاں خدا یہ ڈروز ہمیشہ تے پڑھ ساتھے میہ پیٹھ مہربان تاکہ میؤں دل روڑ شادتے خوش۔ میاں دلک باغ روڑ نوان تے میاں زندگی مژگوڑھنے کا نہہ مصیبت یا تکلیف ہیں ہے گوڑھے پوٹکو پاٹھی ہر روڑ تاز روڑن۔

یتھے میاں عمر مژسوں تک بہار قائم

ماگلک نہ ڈر خدا، ہر دک نہ شر خدا

یتھے شارس مژز چھ شا عرخدا لیں گئن دعا منگان تے ونان زمیاں عمر مژگوڑھنے زانہہ تے ماگلک یا ہر دک اثر پیون یعنی میاں زندگی مژگوڑھ نہ زانہہ تے ہر دیا ونہ ہیں، اتھے مژگوڑھ بہارے بہار روڑن۔

پڑھ حالے میؤں کردار، دل زیو، چلن تے گفتار

شووزس، صدائیں پیٹھ تھو مخصر خدا

یتھے شارس مژز چھ شا عر دعا منگان تے ونان زاے میاں خدا یہ میؤں کردار میاڑ زو تے میؤں کلام تھا وہمیشہ صاف تے پزرس پیٹھ تاکہ میاڑ زندگی گوڑھ کامیاب۔

سوال/ جواب:

۱۔ شاعر کتھ بہار خاطر چھ دعا منگان؟

ج۔ شاعر چھ سوئتھ کہ بہار خاطر دعا منگان یتھے مژرنہ ماگلک ڈرتے ہر دک شر آسہ۔

- ۲۔ پُونہ مس شعر میں مژہ کتھ کر دا ٻا خاطر پُچھ دُعائِ ملگنے آمٽ؟
 ج۔ پُونہ مس شعر میں مژہ پُچھ کتھ کر دا ٻا خاطر دُعائِ ملگنے آمٽ یُس شوز رس تے صداقتس پُٹھ منحصر آسہ۔
- ۳۔ دُعائِ ملگن وول کیتھ سنبر تے تھزر پُچھ منگان؟
 ج۔ دُعائِ ملگن وول پُچھ قلؤم سمندر ک ہیو سنبر تے ہمالیہ بالک ہیو تھزر رمنگان۔

شاعر غلام احمد فاضل

غلام احمد فاضل زادے ۳ اگست ۱۹۱۶ء مژہ سری نگر۔ تمویل ہجھ عام موضوع عن پُٹھ باتھ۔ شرہن ہند باپتھ چھکھ وارہا دُعا یکھمیت۔ فاضل صابن یکھ واریاہ نند بائی نعت یم لو، کن مژہ مقبول سپدی۔ تم اسرنوش نویں تے دعائے معصوم کتاب پر مژہ تھندی واریاہ دُعائے حمد شامل۔ فاضل صاحب گئیہ اجڑے ۲۰۰۲ عیسوی میں مژہ یہ عالمہ تم پُچھ مشہور تے مقبول کاشیری شاعر۔

﴿سبق نمبر: ۲ دید رائے﴾

دید رائے اسی کھیم گپت سفر آشینیز سہ اوں راز پرور گیت سند پچو۔ یُس ۹۵۰ عیسوی مژہ کشیر پُٹھ حکومت کران اوں کھیم گپت اوں نے اکھ جان راز۔ سہ اوں پنڈ آپیز کی تاریف بُوز تھ خوش گوہان تے تاریف کرن واں لس اوں یانا موستہ سونہ ساؤر کران۔ کھیم گپت سند مرخ پتہ آلس سند نابالغ نچو۔ اکھمنیو لور دستار راز بناویہ تے دید رائے پُٹھ پانے تختتہ تاج سنبھالنہ۔ اکھمنیو رو دالہ پلے تزوہن ورکیں لور دستار راز۔ امس پتہ کو رائہند پچو کی نند کپتن ایکس ورکیس راج۔ حکومت کہ مارے مرتے روز نے دید رانہ زرہن ہئزا کھرڑھتے شفقتھ، تے زرک مارنا و تھ پُٹھ پانہ ۹۸۰ عیسوی مژہ ختنس۔ تے آخر کرہ دید رانہ ارداہن ورکیں تزوہن رتیں تے تزوہن دوہن حکومت تے آلس سند مرخ پتہ آسکرام راج بادشاہ بناویہ۔ آخری ورکیں من مژہ اس دید رائے سندگلی ترا و تھندہ بھی کامہ کران تے لو، کن ہئز بھائی باپتھ جگھان۔

مشکل الفاظ	الفاظ
الفاظ	الفاظ
گاٹلین	کسماں متح
لرڑ	انتقام
شفقتھ	آزار

سوال/جواب:

۱۔ راز کھیم گپت کس بُڑھا عَاب اوں؟

ج۔ راز کھیم گپت اوس ساروے کھوتے بُڑھا عَاب یہ زسہ اوں کنہ لبکھن واش کڈنے اوں تمن پُٹھ عمل کران۔ یزتھے والین گاٹلین تے ہئز گن اوں سزا دوان تے بے شرم تے بدأ خلاقی اوس شلبائشی دوان۔ پنڈ تاریف بُوز تھ اوں خوش گوہان تے تاریف کرن واں لس اوں یانا موستہ ساؤر کران۔

۲۔ راز کھیم گپت کمہ بھارستہ مُو؟

ج۔ اکھ لٹھ گو و راز اکس وڈر پُٹھ شکار کرنے پتھ تھ اکھ شان ڈچھیوں اسیہ کنار چھکان اس یہ ڈچھتھ گوں لرڑتے درا میں ساری سے

بدنس ہولے ہجتے ماؤد۔

۳۔ دید رانہ کیا زپیو حکومتک کام کارپائے چلاوں؟

ج۔ دید رانہ پیو و حکومتک کام کارپائے چلاوں تکیا زس سند نپو ابھی منیو اوس و نہ نابالغ یس نے حکومتک کام کارچلاؤ و تھے ہیکے ہا۔

۴۔ دید رانہ کیا کو ر حکومت بجاونہ خاطر؟

ج۔ حکومت بجاونہ خاطر نہیں نہ دید رانہ نابالغ ابھی منو تختس پڑھتے پانہ پڑھ کو حکومتگ کام کارچلاو نہ۔

۵۔ اُخری وری میں مژ کم پڑ کامیہ کر دید رانہ؟

ج۔ اُخری وری میں مژ اس دید رانی سندگی تراؤ و تھے مزہبی کامیہ کران تے لو کن ہنز بھائی خاطر جکھاں۔ دل او سس نرمیومت تے کانسہ آس نے آزار و تناوان۔ تمہ کر کرداریاہ تو کمنڈ رتعیر۔ یعنی مژ سنگھ سوآ می ممندر سیدھا شاندار او سمعت چھ۔ دید رانہ کر کرداریاہ تو کرداریہ گام آباد، یکو مژ لکھن پور، دید پور ہیو گام مشہور آس۔

۶۔ دید رانہ گس تے کچھ کنڈ ٹور پئن ولی عہد؟

ج۔ مرنہ برو نہہ ولی عہد مقرر کرنہ خاطر پیس پنبن با پو تھر ان گن نظر۔ اودے راج او س تمس بوے تھندی نچوڑ (یم و نہ لو کٹ آس) انناوں پانس نش۔ یعنی برو نہہ گن دین واریاہ ٹزو نٹھر دا رتھ۔ دو پنکھیں تیمس اتھلگہ سه گو توکر سندے۔ شریو دیڑ تھپے تے لگو پانہ و انی رٹو نہ۔ کانسہ لوگ اکھ اتھ تے کانسہ نہ کہن۔ اکس شرس اوس ناو سنگرام راج باقی شری لگو پانہ و انی ٹزو نہ تے سنگرام راجن سومبراؤ کرداری ٹزو نٹھر پانس نش۔ دید رانہ پر ٹھس، ٹڑے کچھ کنڈ سومبر تھ پتک ٹزو نٹھر۔ سنگرام راجن ووں، باقین شریں ہنڈ ٹزو نہ کن! جواب بو ز تھ بنوؤں یو ہے ولی عہد تے دید رانہ ہنڈ مرنہ پتھ آسنگرام راج بادشاہ بناؤ نہ۔

محاور: محاور گیہ سولفظ ملہ ون یتیمہ کم بیون لفظن اکھ معنی آسہ مگر ملہ ون پتھ نیکھ بدل معنی مثلن

لفظ معنی

کن: یہ چھ جسمک اکھ انگ، امہ ستک چھ کتھ بوزان۔

دین: کانہمہ چپر کانسہ پشراون، حوالہ کردن۔

تیمس دوں لفظن ہنڑ ملہ ون بنه ”کن دین“، تے اتھ چھ معنی ٹزو ٹزو کانسہ ہنڑ تھ بوزن۔

محاور معنی

۱۔ لور آسون

مالا مال کردن

اختلاف گھٹھن

تنگ اون

مخالفت کرن

۲۔ سونہ سا در

۳۔ کانس گلر پھٹن

۴۔ پیل اون

۵۔ کن پر ن

۶- کاخ کیل روزن	ضِدرُوْزَن
۷- کاڈن ھسُن	شَرَارِتَھَھُسُن
۸- زسمہ بہنا وہ	لا جواب کرن
۹- اچھ منزکٹر	کھپُون

نزاوت	مادِ ناؤت
۱- شال	شانج
۲- کرال	کرائج
۳- ساچو	سال
۴- کافدر تنر	کافدر تنر
۵- زامتر	نوش
۶- گجر	گجر آنر
۷- بظ	بظ
۸- گوگل	گوچ
۹- کوگر	کوکر
۱۰- لوکٹ	لوکٹ
۱۱- پٹھان	پٹھانز
۱۲- راز	رآنر
۱۳- سوان	سوئن
۱۴- مہراز	مہر تنر
۱۵- نوکر	نوکر آنر
۱۶- گریٹے دول	گریٹے واخیز
۱۷- سکھ	سکھیاں
۱۸- خاندار	خاندار تنر
۱۹- بادشاہ	بادشاہ بائے
۲۰- مقدم	مقدم بائے
۲۱- ژھاؤج	ژھاؤج
۲۲- ہوول	ہوول
۲۳- مام	مائنز

نائز

۲۳۔ بُلْبَل

ماں

۲۵۔ ماس

پُنْز

۲۶۔ پُنْز

بوئے کئیہ درج ناؤتی چھ تیچھا پٹھو جملن منز استعمال کرڙیتھ فکرِ تریگس ناوٹ چھ مادٽئے گس نرمی یس منزورتائے یوان۔
۱۔ گلکل: گلکل چھے اکھو بصورت جاناوار (ماء)

۲۔ ٹھول: ٹھول چھ صحیہ خاطر واریاہ جان۔ (ز)

۳۔ توٹ: نیس منز چھ آب تری روزان (ز)

۴۔ ڑوٹھ: کاشر ڑوٹھ چھ مژدار آسان۔ (ز)

۵۔ ناگ: ناگ آب چھ واریاہ صاف آسان (ز)

۶۔ آر: آر چھ واریاہ ٿوک آسان (ز)

۷۔ وودُر: وودُر چھ اکثر آبس منز روزان (ز)

۸۔ روڈ: روڈ چھ شزار چھ یوان (ز)

۹۔ ہاکھ: ہاکھ چھ واری منز وونے یوان (ز)

۱۰۔ وَن: وَن چھ زمینس ڈنجھ تھاوان (ز)

۱۱۔ ہولِ چھ: رازِ ھیم گپت مؤد ہو چھ بھاریست یوس واریاہ خطرناک بھاری چھے (ماء)

۱۲۔ کتاب: کاشر کتاب چھے آٹھمہ جما ٿئندس نصامس منز پرناونے یوان۔ (ماء)

۱۳۔ نوں: نوں چھ زمینس منز روزان (ز)

۱۴۔ آر: آر چھے سبز یومست ہبز اسبر (ماء)

۱۵۔ ٿوگنگ: ٿوگنگ چھ دار پٹھ دزان (ز)

﴿ سبق نمبر: ۳ اوُلُوْدَگِي ﴾

انسان گرزندگی ہندن مختلف شعبن منز ترقی۔ بُلْبَل کارخانے بناؤں نتے پنجه آرام تے آسائیش خاطر بناوں رنگے رنگے
سامان۔ اما پو زیپ سو رے کرنے ستری ہیڑن انسانس پاٹل کیم سپری باش گپھن۔ سہ ہیوٹن پانے واؤز منس اوُلُوْدَگی ہندس۔ زالس
منز پھسُن تے دوہ کھوتے دوہ چھ اتحہ ہر گوہھان۔ یہ ہر پرسپدنس منز چھ انسان اکھاهم روں ادا کران۔ اوُلُوْدَگی ہر نس چھ
ہر ہونہ آبادی ستری تے واٹھ۔ اوُلُوْدَگی ہر نے ستری چھ پر تھ کائنسه نو قسان انسان تے تھ بیین رُوز آڻن تے۔ آفتاب تے بُراؤ ٿمُز
چھ اکھ پر ہیو، یتھ اوُزون (ozone layer) ونان چھ اوُلُوْدَگی ہر نے ستری چھ اتحہ پر دس تے ڈر گوہھن پیتھ مت۔ اوُلُوْدَگی

کم کرنے خاطر پرلو، کن دل دیکھ پُن فرض کنچھ والں۔ پر تھ کا نسہ گوئھ پے آسی زما جوں اولوڈ کر نہ ستی چھ پر تھ کا نسہ زوز
اڑنوقسان واتان۔ اسے پر ماحول صاف تھاون۔ زیاد کھوتے زیاد گل نور اوڑتے ساروی کھوتے ضروری ون ہنر را چھراوٹھ
کرنے۔ تکیا ز صاف شودت پر سکون ماحول چھ تمام زوز آڑن ہند زعیر روزخان خاطر ضروری۔

الفاظ	معنی	الفاظ	معنی
گرزر	شور	پس پس	گاؤن ہنر ہارنہ ہنر آواز
آساناً پش	آسان	اوؤدگی	نا صاف گوئھ من
رلنگے رلنگے	الگ الگ	کنہ بل	کشن ہند بوزنگ طاقت
غلاظتھ	گنڈگی	دادار	نقسان
چھانن	الگ کرن		

سوالات:

۱) کہ کیا ناد کیا ز جھ مضر؟

ج) زیاد کر کیا ناد کرنے تے بوزنے ستی چھ کنہ بلس تے دل چہ دبر اپہ پٹھنا کا را شرپوں۔ انساں چھے بے قراری گوئھ هان تے سہ پھنہ
اصل پٹھو کام ہبکان گرتھ۔ کیا ز کہ سائنس دماغس پٹھو چھ امیک نا کا را شرپوں۔

۲) شور مژکمو چیز وستی چھہ بر سپدان؟

ج) شور مژ چھ گاڑن ہند پس پس، ہیلی کا پڑن ہنر گل رایہ ہش آواز، ریڈ یوتہ ٹیلی وجٹک شورتے ٹپ رکاڑن ہند گریز چھ شور مژ
ہر بر کران۔

۳) ہوا کتھے گنی چھہ اوؤد سپدان؟

ج) گاڑن، ریلین تے کارخان مژ پاد گوئھ من وول ہے چھ ہو ہس مژ رلان تے اتحا اوؤد کران۔ اتحا ہس مژ چھ زہر یلی گیس آسان
مثال کاربن مونا کساید، نڑو جن آ کساید وغیرہ۔ ہس مژ یم گیس رلہ گوئھ نہ ستی چھنہ انسان ٹکھ پٹھو شہہ نتھ ہبکان۔

۴) آب کتھے گنی چھہ اوؤد سپدان؟

ج) انسان چھڑھوٹھ، گند تے غلاظتھ درک یاون تے کوئن مژ دا رتھ دوان۔ ہسپتا لو مژ تے گرو مژ نیرن وول بدروتہ چھ کوئن مژ گوئھ هان
تے یتھ پٹھو چھ آب ناصاف گوئھ هان۔

۵) اوؤدگی کم کرنے خاطر پر ز کردن؟

ج) اوؤدگی کم کرنے خاطر پر ز نیم قدم تلزی:

۱۔ کارخانوئے گاڑیو مژ نیرن وول ہے گوئھ ساپنی طریقہ ستر کا پر رٹنہ میں۔

۲۔ ایمی ہتھیار بناؤ نہ کیم تجڑ بن پٹھو گوئھ لالگنہ میں۔

۳۔ زھوٹھ گند غلاظ تھے بدو گزھنے آب س مژتر اونے ہیں۔

۴۔ زیاد کھوتے زیاد گزھنے و راونے۔

سوال نمبر ۵: ستون مژملن مژر لیکھو جواب۔

سوال نمبر ۶: آب کیا زگزھ صاف آسُن؟

جواب: آب گزھ یہ موجب صاف آسُن تکیا زاگر یہ ناصاف آسہ گند آب چینے ستر والتہ انسان، جیوان نتے جاناوارن نو قسان۔ تمام زوڑا ٹرگزھن نیمارتے مرن۔

سوال نمبر ۷: ہوا کیا زگزھ صاف آسُن؟

جواب: تکیا ز صاف ہوا پھ سانہ ماحولہ با پھ ضروری۔ اگر یہ ناصاف آسہ تمام زوڈا ٹرگزھن شوش چہ بیما رمژ مبتلا۔ الوہ ہواستہ ہمیکن اوزوں لیرس (OZONE LAYER) ڈی گزھ تھ۔ یہ مژری آفتاچہ ٹرگزھانے نے زمپس پٹھ واتن تے ٹرمہ ہند کنسس گزھ تھ مرن سارک جاندار۔

﴿سبق نمبر: ۲ آن پوشہ تیلہ یلیہ و ان پوشہ﴾

”آن پوشہ تیلہ یلیہ و ان پوشہ“ مطلب گووپتیس کالس سائز جنگل چھ تیپس کالس پوشہ سون غذائی نتیلے ہیکو اس دو تی پاٹھ فصل وو پدا و تھ بیپس کالس سائز جنگل پوش۔ ”آن پوشہ تیلہ یلیہ و ان پوشہ“ چھ شخ العالم سند دو پیس از بر و نہ ساڑھ شیے ہتھ دری تھ و ٹمکت اوں۔ دو پ گووپنہ آمڑ دانائی ہنڑ کتھ۔ شخ العالم چھے سو شخصیت اس ہڑیس زن آن پڑھ استھ تے زرعی سائنسک علم اوں تھا وان۔ امر چھ پنہ نس کلام سائزیسی نوکتہ درشاوہ ہتھ۔ وان چھ سائز بد ارز تھ۔ اتھ چھ سبز سون تھ وناں۔ ونوش چھ اس واریا چیز حاصل کران۔ یمن مژلکر، ربرتے کاغذ بناوہ خاطر خام مال چھ میلان۔ وان چھ زمینگ حسن ہرا وان۔ یہ چھنہ زمیں رڑ گزھنے دوان، کتھ چھے صاف زیلیہ گزھ زمینگ پیٹھم مازیل تھہ بچا وان، سہلا بک خطر کم کران رہتے کا لہ آبک سو تھر ڈنجھ تھا وان۔ تیلے چھ سائنس زمپس مژر دی پاٹھ فصل بو وان۔

مشکل الفاظ

لفظ	معنی	لفظ	معنی
بیتیر:	کھنہن	ان	وغار
اسٹہ اسٹہ:	وپنہ آمڑ دانائی ہند کتھ	دو پ	و ار و ار
یپ:	ہموار زمین	پاٹھل	سہلا ب
گریشمہ:	حاصل سپدان	پا تھان	گرمہ
بو وان:	سخ گرم	گر شم	و دیان

سوالات:-

س۱۔ وَوْمِنْزُسْ كُسْ فَأَيْدِي دِيْنِ وَوْلْ چِيزْ جُحْ حَاصِلْ سِپْدَان؟

ج۔ وَوْمِنْزُ چَحْ لَكْر، رَبْر، زَمِينَدَارِي هَنْدَ سَامَانْ تَهْ مَكَانْ بَناوِنْ خَاطِرِ لَكْر مِيلَانْ۔ وَوْمِنْزُ چَحْ لَوكِچِي جَذِي بُوْطِي مِيلَانْ يِيم دَا بَناوِنْ لَگَانْ چَحْ۔ رَبْر چَحْ رَبْرَ کَائِنْ نِشْ جَاصِلْ سِپْدَانْ کَاغِذْ بَناوِنْ خَاطِرِ چَحْ لَكْر خَامْ مَالْ مَهِيَا كَرَانْ۔

س۲۔ پَآ دَاوَارِ دِيْنِ وَالِهِ زَمِينَگِي پِيْظِھِمْ تَهْ كِيَا زِيْجِھِ بَجاوِنْ ضَرَرِ؟

ج۔ پَآ دَاوَارِ دِيْنِ وَالِهِ زَمِينَگِي پِيْظِھِمْ تَهْ چَحْ بَجاوِنْ ضَرَرِي تِكِيا زِهَتْ بَدَرِ وَرَكْ چَحْ لَگَانْ زَمِينَهِ پِيْظِھِي هَنْدَسْ اَتَهْ پِيْظِھِي مَسْ تِهَسْ تِيَارَ گُوشِھِه سْ، پِيْظِھِ مِنْزِي بَولْ زَبُورَ وَاجِعَتْ فَصِيلْ وَوَپَداوِنْجِ صَلَاحِيتْ آسَانْ چَحْ۔

س۳۔ پَآ دَاوَارِ دِيْنِ وَالِهِ زَمِينَگِي پِيْظِھِمْ تَهْ رُزْ گُوشِھِه زِيشِه بَجاوِنْ باَپَتْ كِيَا بَرَكَنْ؟

ج۔ پَآ دَاوَارِ دِيْنِ وَالِهِ زَمِينَگِي پِيْظِھِمْ تَهْ رُزْ گُوشِھِه زِيشِه بَجاوِنْ اَسَهِ زِيَادَهِ كَھُوتَهِ زِيَادَهِ لَكْلِيْنْ هَنْدَرِ مَوْلَ چَھِزْ مِنْسِ پَسْ بَندْ كَرْ تَجِھِ تَھَاوَانْ۔

س۴۔ وَانْ كَتَقْ گُنْ چَحِھِ سَهْلَا بَكْ زَوْرَمْ كَرْنِسْ مِنْزِمَدَكَرَانْ؟

ج۔ وَانْ چَحِھِ سَهْلَا بَكْ زَوْرَمْ كَرْنِسْ مِنْزِمَدَكَرَانْ تِكِيا زِكْلُوْ گُنْبَرَتْ مَوْلَ چَھِنَهِ رُوْدِسْ زَوْرِ سَانْ بَونْ بَونْ وَسَنَهِ دَوانْ۔ يِتَّجِھِ پَآ ٹِھِيْرْ چَھِرَوِدَهْ زِيَادَهِ مِنْزِسْتَرَانْ تَهْ شَرْ پَانِ اَعْمَلِه سَتَّرْ چَھِيْپْ كَھُشْ بَكْ خَطِيرَمْ گُوشِھَاَنْ۔

س۵۔ سِبْرِ پِنْهَهِ ئَتَھِرَنْ كِيَا زِيَادَهِ نُوزْ كَھِلِيَارَرِي وَنَانْ؟

ج۔ لَكْلُوْ چَحِھِ سِبْرِ پِنْهَهِ ئَتَھِرَنْ هَنْدَرِ ذَرِيْعَهِ كَارِبِنْ ڈَايِي آكِسَايِيْدِ پَانِسْ اَنَدْ رَشِرِ پَراوَانْ تَهْ آكِسِيجِنْ گِيسْ وَاپِسْ تَرَاوَانْ۔ تَهْ يِتَّجِھِ پَآ ٹِھِيْرْ چَھِيْپْ اَكِه نُوزْ كَھِلِيَارَرِي۔

س۶۔ اَگْرُونِنْ مِنْزِسَارِي لَكْلُوْ ژِنْهِيْنِ ہِنْ تِيلِهِ كِيَا سِپْدَ؟

ج۔ اَگْرُونِنْ مِنْزِسَارِي لَكْلُوْ ژِنْهِيْنِ ہِنْ سَكِيلِ كِيْدِ اَنِدْ وَنِدِ واشْ۔ ماَحُولِ ڈَلِه، پَآ دَاوَارِ بَوَوِيِيْنِ، اوَلُوْدِگِيْ ہُرَتْ زَمِينَگِ حُسَنِ رَاوِي۔

سوال نمبر 3: ضَرُورِي كِيَا زِيَادَهِ۔

ا: وَنْ هَنْزِرِ آ چَھِكِرَنْ۔

جواب:- وَنْ چَحِھِ سَوَنْ آب وَهَوا ذِيْجِ تَھَاوَانْ تَهْ اَگْرُونِنْ مِنْزِسَارِي لَكْلُوْ ژِنْهِيْنِ سَكِيلِ كِيْدِ واشْ، ماَحُولِ ڈَلِه، پَآ دَاوَارِ بَوَوِيِيْنِ، اوَلُوْدِگِيْ ہُرِ، تَهْ زَمِينَگِ حُسَنِ رَاوِي۔

ب: زِيَادَهِ كَھُوتَهِ زِيَادَهِ لَكْلُوْ رُونْ۔

جواب: لَكْلُوْ چَحِھِ سَوَنْ آب وَهَوا ذِيْجِ تَھَاوَانْ۔ لَكْلِيْنْ هَنْدَرِ گُنْ باَڈِ وَدارِ مَوْلَ چَھِھِ سَهْلَا بَكْ زَوْرَمْ كَرْنِسْ مِنْزِمَدَكَرَانْ تِكِيا زِكْلُوْ گُنْبَرَتْ مَوْلَ چَھِنَهِ

روءوس زور سان بون و سنه دوان۔ پاً داوار دنے واله زمینگ پڑھم تهہ رڈ گرذھنے نشہ بچاوئے باپتھ پزان اسہ زیاد کھوتے زیاد گلرڈ۔

۳: ماحول صاف تھاؤ ان۔

جواب: ماحول صاف تھاؤ ان چھ ضروری تکیا زاگرنے اسکر ماحول صاف تھاؤ وتیلہ و تھن رنگم رنگم بھما رتے دا در۔ انسان ہند زند روؤن بنے مشکل۔

سوال نمبر 4: ویٹھنے گرو۔

۱۔ وَن چھ تے آن چھ۔

جواب: ”آن پوشہ تیلہ ییلہ وَن پوشہ“، یوں چھ حضرت شیخ العالم سُنَد۔ وَن چھ جنگلس ونان تے آن چھ غذا هس ونان۔ یہ چھے اکھ حقیقت یکلر چھ ماحولیاتی تو اُن برقرار تھا وان۔ ییلہ یہ تو اُن برقرار روڑ تیلہ و پور زمینہ مژز فصل تے ییلہ فصل و پور تیلہ بنے اسہ غذا۔

۲۔ وَن چھ جانا وارن ہند مالیں۔

جواب: یتھ پاٹھ کس نیتھر واجنے زنہ پُن مالیں ٹوٹھ چھ آسان تے تیس چھ تینہ واریاہ سکون تے مز یوان۔ یتھ پاٹھ چھ جانا وارن تے ونس یا جنگلس مژز سکون تے مز یوان۔

۳۔ وَن چھ پشن ہنز چپن جا۔

جواب: پش یعنی ہہہ، شال، ہانگل، ہاپتھ بیت۔ ہرگاہ یم گنہ بستی گن یوان چھ لکھ چھ یکن ماران۔ امہ موجود چھ یم نہی اندر محفوظ تے یہے چھے یکن چپن جا۔

پیراگراف سہل تے سلیس بناؤن

وَن چھ آن دوان، یکم چھ زمپس رڈ گرذھنے نشہ بچاوائیں، ہتھے بذریوری چھ لگان زمپس پڑھ میڑ ہندس تھ پڑھ مس تھس تیار گرذھ نہ نس، یتھ بیول زیو راویچ تے فصل و پداویچ صلاحیت آسان چھے۔ ییلہ چڑوک روڈ لگان چھ، زمینگ یہ تھہ چھ رڈ گرذھان۔ زمین چھے پھان تھ گرذھان۔ گلر چھ روڈ مو لوکن پانس اند رشر پراوائیں۔ اتھ چھنے یم زمینہ پڑھ زور سان و سنه دوان تے آتھ پاٹھ چھ روڈ ووڑ زمپس مژز دا خل گرذھان تے آب چھنے زایہ گرذھان۔ ییلہ رہتے کالہ زمیند آری خاطر پسٹھاہ سگ ضور رو رکھ آسان چھ۔ یہ آب چھ تمه وقتے درکار لگان۔

یہ پیراگراف چھ سانہ کا شرکتابہ ہند اکہ سبقہ ”آن پوشہ تیلہ ییلہ وَن پوشہ“ مژز نہ آمت اتھ پیراگراف مژز چھ جنگلن، ہند ہن فایڈن متعلق و نہ آمت۔

جنگل چھ اسہ کھن دوان یہ چھ زمپس رڈ گرذھ نہ نش بچاوائیں۔ ہتھے بذریوری چھ لگان زمین کس تھ پڑھ مس تھس تیار گرذھ نس بتھ مژز بیول زیو راویچ صلاحیت آسان چھے ییلہ جنگلن مژز واریاہ روڈ لگان چھ یہ روڈ چھ زمینگ یہ جان ہیو، تھہ پانس ستر نوان یہہ ستر

سون ز میں بُنْجِر بُنَان پُچھ۔ جنگلن ہندر کلپ چھ رُو د پاں اندرمول کنی شر پراوان تے آتھر رُو دس چھنے زمپس پٹھ زور سان و سنه دوان تے
 بتھ کن پچھ پر رُو د جمع رو ز تھا اسہ خاطر فایپ مند بُنَان یُس اسہ زمیند اری خاطر سٹھاھ ضور رو تھا آسان پچھ۔
 ن) زیاد کر بکھ نا د کر نے تے بوز نے تک پچھ کنے بلس تے دل چہ د برا یہ پٹھ نا کا را شر پو ان۔ انسان پچھے بے قراری گو شهان تے سہ پچھنے
 اصل پٹھ کام ہ بکان گرتھ۔ کیا ز کہ سانس دہما غس پٹھ پچھ امیک نا کا را شر پو ان۔
 زو ز آ ژ گو شن بیمار تے مران۔

~~~~~